

Openbaring van de Heer – Zondag 8 januari 2017 – Dominicuskerk Utrecht

VOOR ZOEKERS ALLEREERST Jesaja 60,1-6 Efeziërs 3,2-6 Matteüs 2,1-12

Wat een contrast: koning Herodes, de achterdochtige tiran, in Jeruzalem.
En rondom de koning die zijn macht bedreigd ziet:
de bewaarders van de Schriften, de behoeders van de traditie.
Daartegenover de kleine koning in het buitenplaatsje Bethlehem, kwetsbaar
En in het gezelschap van die kwetsbare koning:
buitenstaanders die een signaal opvangen vanuit de hemel, vanuit God
Vreemden die van niets weten laten zich raken en gaan zoeken.
Zij komen met een vraag: 'Wij hebben zijn ster gezien, waar is hij te vinden?'
En de Schriftbewaarders schrikken mét Herodes: 'het is ons ontgaan';
gezeteld rond Herodes als in een burcht is hun aandacht naar binnen gericht.
Twee heel verschillende reacties op wat er gebeurt:
heidenen die enthousiast op weg gaan en gelovigen die ervan schrikken.

Waar slaat dit op? Matteüs kijkt naar de joodse leiders, het officiële jodendom:
het voelde zich in die dagen bedreigd door het toetreden van buitenstaanders.
Maar was dat alleen toen? Ik moet denken aan wat me een tijd geleden overkwam. Een jonge medebroeder vertelde me over zijn roeping.
'Ik had van huis uit niets meegekregen, wist van niets.
Ik kom in Frankrijk als toerist een kerk binnen; en ineens voel ik: hier is iemand
Het liet mij niet meer los: wat betekent dit? Ik ging zoeken en zo kwam ik bij jullie.'
Ik wil eerlijk bekennen dat mijn reactie ietwat dubbel was.
Van de ene kant was ik blij met het zoeken van die jonge medebroeder;
van de andere kant voelde het wat ongemakkelijk dat hij zo aangeraakt was.
Je wordt geconfronteerd met de vraag:
Is het geloof voor mij een huis waarin me veilig en comfortabel voel,
ben ik gesetteld geraakt in mijn rol als prediker en uitlegger?
Of raakt het mij zelf wat er in de oude verhalen gebeurt tussen God en mensen;
laat ik mij naar buiten trekken, ben ik zelf nog op zoek.

Aan de ene kant zoekers buiten, geraakt door een signaal dat God redt.
Aan de andere kant gelovigen binnen, gericht op hun eigen positie.
Zij hebben wel degelijk iets te bieden. Dank zij de Schriften die zij bewaren
kunnen zij Bethlehem aanwijzen als oriëntatiepunt voor hun zoektocht
Maar de Schriften doen ze pas open - zodat die hun licht laten schijnen -,
als er door de aankloppende wijzen een vraag van buiten op hen af komt.
En in plaats van hen te volgen, blijven ze binnen zitten op het pluise.
Dat is jammer, want - zo schrijft een theoloog uit gesecculariseerd Tsjechië –
de kennis van de gelovige en het zoeken van de agnost hebben elkaar nodig,
ze maken elkaar wakker en houden elkaar scherp.

Wat heeft dit verhaal te zeggen aan ons, dominicaanse mensen,
die iets bijzonders hebben met verkondiging?
Dat het niet voldoende is, geografisch op weg te gaan,

als handelsreizigers met koffers vol heilzame waarheid.
Wij moeten ook geestelijk ons huis uitkomen,
als mensen die zelf ook zijn geraakt, onrustig gemaakt en aan het zoeken;
dan pas kunnen we ons verplaatsen in anderen die zoekende zijn
en een eind met hen meelopen, bedacht op wat hun raakt en fascineert.
Niet dat wij niets te bieden hebben en alleen maar te leren.
Wij dienen onze identiteit te laten zien; alleen dan zijn we interessant voor hen.
In gesprekken met jongerencentrum Het Wasdom te Zwolle merk ik
dat zij geïnteresseerd luisteren en reageren als je niet zegt hoe het is of moet,
maar wat het voor jezelf betekent - of je zelf blij wordt van de blijde boodschap.

Op een van zijn tochten in Zuid-Frankrijk raakt Dominicus in gesprek
met de beheerder van de herberg waar hij overnacht.
De man is een ketter: een kathaar - letterlijk 'zuivere'.
Het gesprek duurt een hele nacht, en - zo vertelt het verhaal -
tegen de ochtend is de herbergier gewonnen - niet overwonnen.
Dominicus heeft geluisterd, is getroffen door diens oprechte beweging.
En Dominicus' woorden vinden weerklank in die man.
Zij hebben met elkaar niet gesproken in de modus van 'zo is het en zo moet het',
maar in de toonaard van 'wat gaat jou aan het hart en wat raakt mij?'

Delen in elkaars beweging, spreken van hart tot hart,
een brug slaan tussen de oude boodschap en wat nu het hart beroert:
dat is nodig voor een goede prediking.
Ooit ben ik diep geraakt door het gedicht van Rutger Kopland, 'De moeder het water'.
Een man bezoekt zijn moeder in een protestant christelijk verpleegtehuis.
Hij hoort psalmen en denkt: 'Goed voor hen hier. Maar ik geloof niet in God'.
Hij loopt door en ziet dan zijn moeder in de tuin zitten.
Ze heeft Alzheimer en is nog maar een schim van wie ze was.
En voordat hij er erg in heeft, bezweert hij God haar te bewaren.
'Ik geloof niet in God, maar ik bezwoer Hem haar te bewaren'.
Niemand heeft iemand zo sterk als deze dichter – die zich ongelovig noemt –
mij – die mezelf gelovig noemt – bijgebracht, hoe belangrijk het is
dat er een God is: iemand die instaat voor de kwetsbare mens,
die niet toestaat dat wij vallen in het niet;
die een reddende hand toesteeft
om ons op te trekken uit alles wat waardig menselijk leven neerhaalt.

VOORBEDEN

Bidden wij tot God
die het leven door
met ons meegaat

Met het oog op Herodes
bidden wij U voor allen van vandaag
die buiten zichzelf raken,
uit angst voor hun eigen koninkrijkjes:
dat ze bevrijd raken van wat hen beknelt
acclamatie: GOD, U BENT LIEFDE, BRON VAN HET LEVEN

Met het oog op Maria en Jozef
bidden wij U voor alle mensen van vandaag
die de wijk moeten nemen
om hun vege lijf te redden:
dat ze geborgenheid ondervinden
GOD, U BENT LIEFDE, BRON VAN HET LEVEN

Met het oog op de wijzen
bidden wij U voor allen van vandaag
die het aandurven nieuwe wegen te gaan:
dat zij, dat wij blijven verlangen
naar toekomst en bestemming
GOD, U BENT LIEFDE, BRON VAN HET LEVEN

Met het oog op al die mensen uit het evangelieverhaal
bidden wij U voor onszelf,
voor de mensen die wij zijn,
en zouden willen worden:
dat wij gaande blijven in uw licht
GOD, U BENT LIEFDE, BRON VAN HET LEVEN